

Instelling tijdelijk gebied met beperkingen ten behoeve van oefening *Port Defender*, tevens ontheffing minimum VFR-vlieghoogte, Ministerie van Defensie

11 maart 2024

Nummer: MLA/029/2024

Kenmerk: BS2024008387

De Minister van Defensie,

Handelende in overeenstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelezen het verzoek van de commandant van de *Maritime Special Operations Force* (MARSOF) van maandag 18 december 2023;

Gelet op de artikelen 9 en 19, derde lid, van het Besluit luchtverkeer 2014;

Besluit:

Artikel 1

1. Ten behoeve van de civiel-militaire anti-terreuroefening *Port Defender* worden, ter bescherming van burger- en militair luchtverkeer, de tijdelijke gebieden met beperkingen (TGB's) Port Defender ingesteld, begrensd door de volgende coördinaten en hoogten:

TGB Port Defender A

van 52° 03' 37,84"N 004° 09' 59,88"E, naar 51° 55' 53,03"N 004° 13' 32,73"E, naar 51° 54' 58,83"N 004° 11' 18,68"E, naar 51° 55' 56,35"N 004° 05' 57,35"E, naar 51° 55' 58,82"N 004° 02' 12,16"E, terug naar 52° 03' 37,84"N 004° 09' 59,88"E, van zeeniveau tot 1100ft AMSL (Zie figuur 1);

TGB Port Defender B Laag

van 51° 55' 56,35"N 004° 05' 57,35"E, naar 51° 54' 58,83"N 004° 11' 18,68"E, naar 51° 55' 53,03"N 004° 13' 32,73"E, naar 51° 53' 07,28"N 004° 19' 21,4"E, naar 51° 54' 51,02"N 004° 24' 44,70"E, naar 51° 54' 37,31"N 004° 29' 00,74"E, naar 51° 54' 17,09"N 004° 29' 49,42"E, naar 51° 52' 40,18"N 004° 27' 11,71"E, naar 51° 51' 37,01"N 004° 21' 14,09"E, naar 51° 50' 51,97"N 004° 18' 50,32"E, naar 51° 48' 21,35"N 004° 12' 38,5"E, naar 51° 53' 22,56"N 004° 07' 21,17"E, terug naar 51° 55' 56,35"N 004° 05' 57,35"E, van grondniveau tot 150ft AMSL (Zie figuur 2);

TGB Port Defender B Hoog

van 51° 55' 53,03"N 004° 13' 32,73"E, naar 51° 53' 07,28"N 004° 19' 21,40"E, naar 51° 54' 51,02"N 004° 24' 44,70"E, naar 51° 54' 37,31"N 004° 29' 00,74"E, naar 51° 54' 17,09"N 004° 29' 49,42"E, naar 51° 52' 40,18"N 004° 27' 11,71"E, naar 51° 51' 37,01"N 004° 21' 14,09"E, naar 51° 50' 51,97"N 004° 18' 50,32"E, naar 51° 54' 58,83"N 004° 11' 18,68"E, terug naar 51° 55' 53,03"N 004° 13' 32,73"E, van 150ft AMSL tot 1500ft AMSL (Zie figuur 3);

TGB Port Defender C

van 51° 51' 37,01"N 004° 21' 14,09"E, naar 51° 50' 09,40"N 004° 32' 49,80"E, naar 51° 48' 33,43"N 004° 38' 53,05"E, naar 51° 47' 12,80"N 004° 37' 44,68"E, naar 51° 49' 50,60"N 004° 25' 04,64"E, naar 51° 50' 51,97"N 004° 18' 50,32"E, terug naar 51° 51' 37,01"N 004° 21' 14,09"E van grondniveau tot 1500ft AMSL (Zie figuur 4);

TGB Port Defender Oost

van 52° 20' 03,80"N 004° 01' 13,35"E, naar 52° 20' 00,00"N 004° 28' 00,00"E, naar 52° 12' 18,46"N 004° 21' 38,06"E, naar 52° 03' 37,84"N 004° 09' 59,88"E, naar 51° 55' 58,82"N 004° 02' 12,16"E, naar 51° 50' 00,00"N 003° 55' 00,00"E, naar 51° 50' 02,48"N 003° 40' 42,37"E, terug naar 52° 20' 03,80"N 004° 01' 13,35"E, van zeeniveau tot 1500ft AMSL (Zie figuur 5);

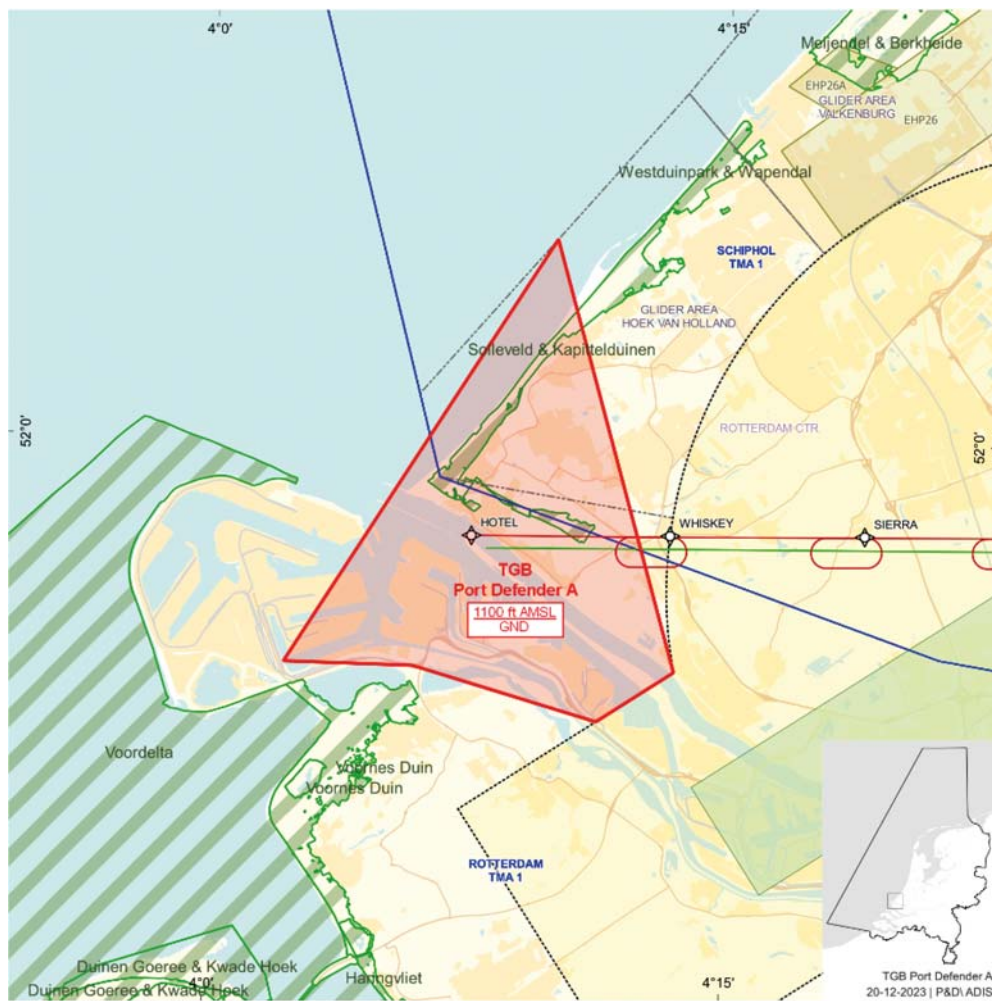
TGB Port Defender West

van 52° 20' 03,80"N 004° 01' 13,35"E, naar 51° 50' 02,48"N 003° 40' 42,37"E, naar 51° 50' 00,00"N 003° 00' 00,00"E, naar 52° 20' 00,00"N 003° 30' 00,00"E, terug naar 52° 20' 03,80"N 004° 01' 13,35"E, van zeeniveau tot 2000ft AMSL (Zie figuur 5);

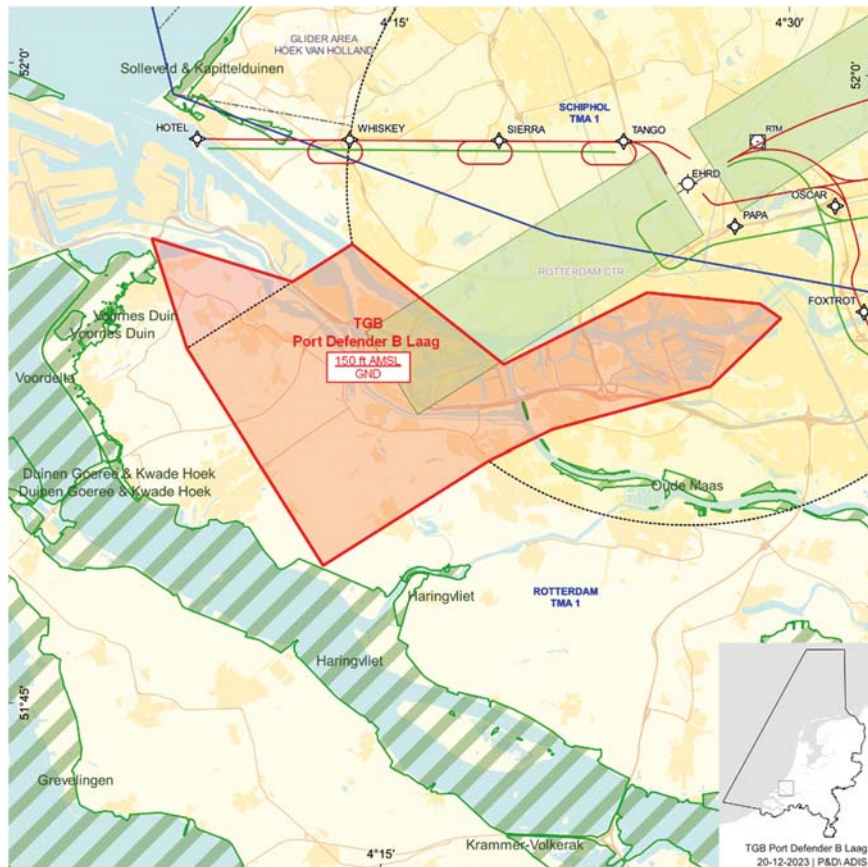
2. De TGB's worden ingesteld op de hieronder genoemde dagen en tijdstippen:

Week 16:

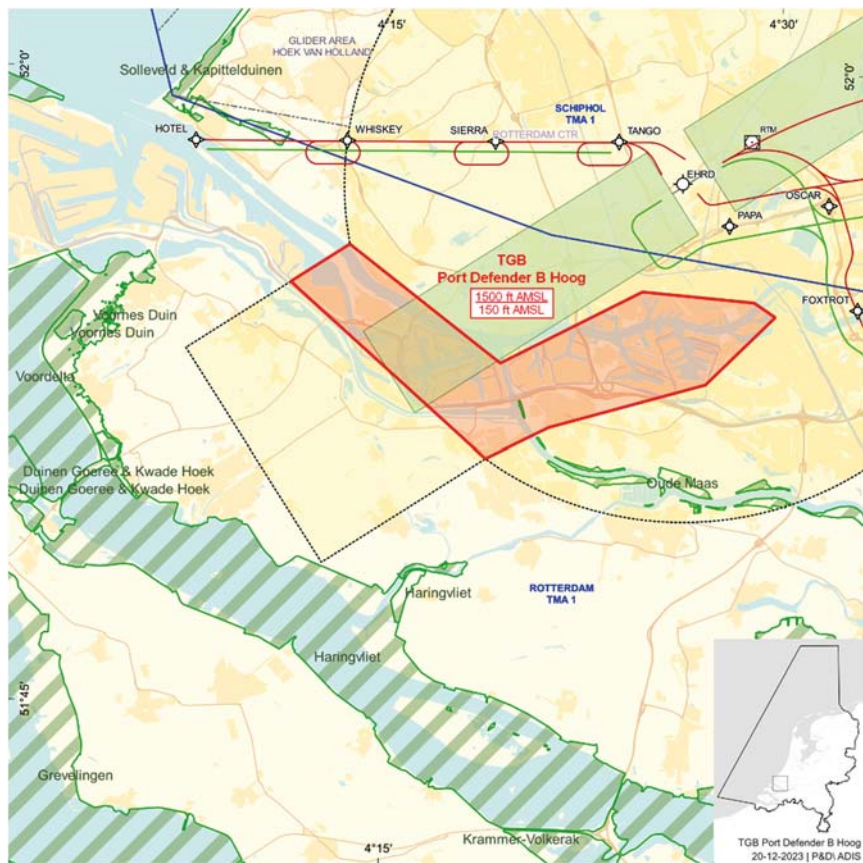
van maandag 15 april 2024 12:00 uur tot dinsdag 16 april 2024 07:00 uur lokale tijd.

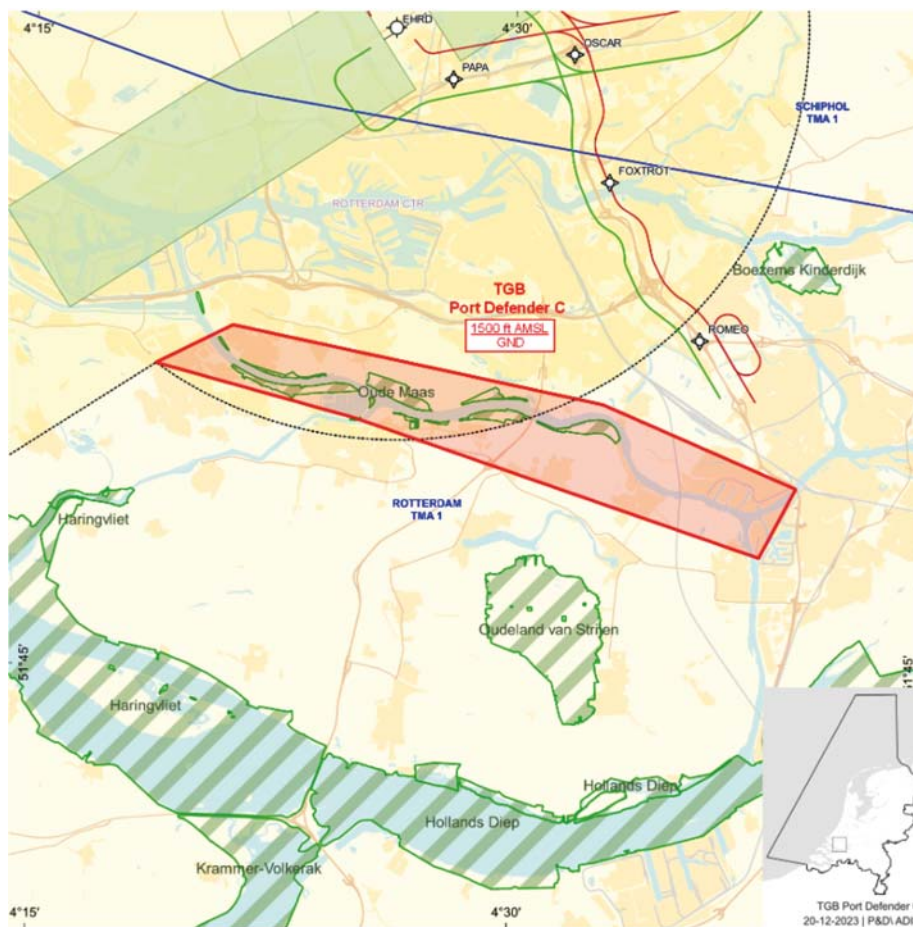
FIGUUR 1: TGB Port Defender A

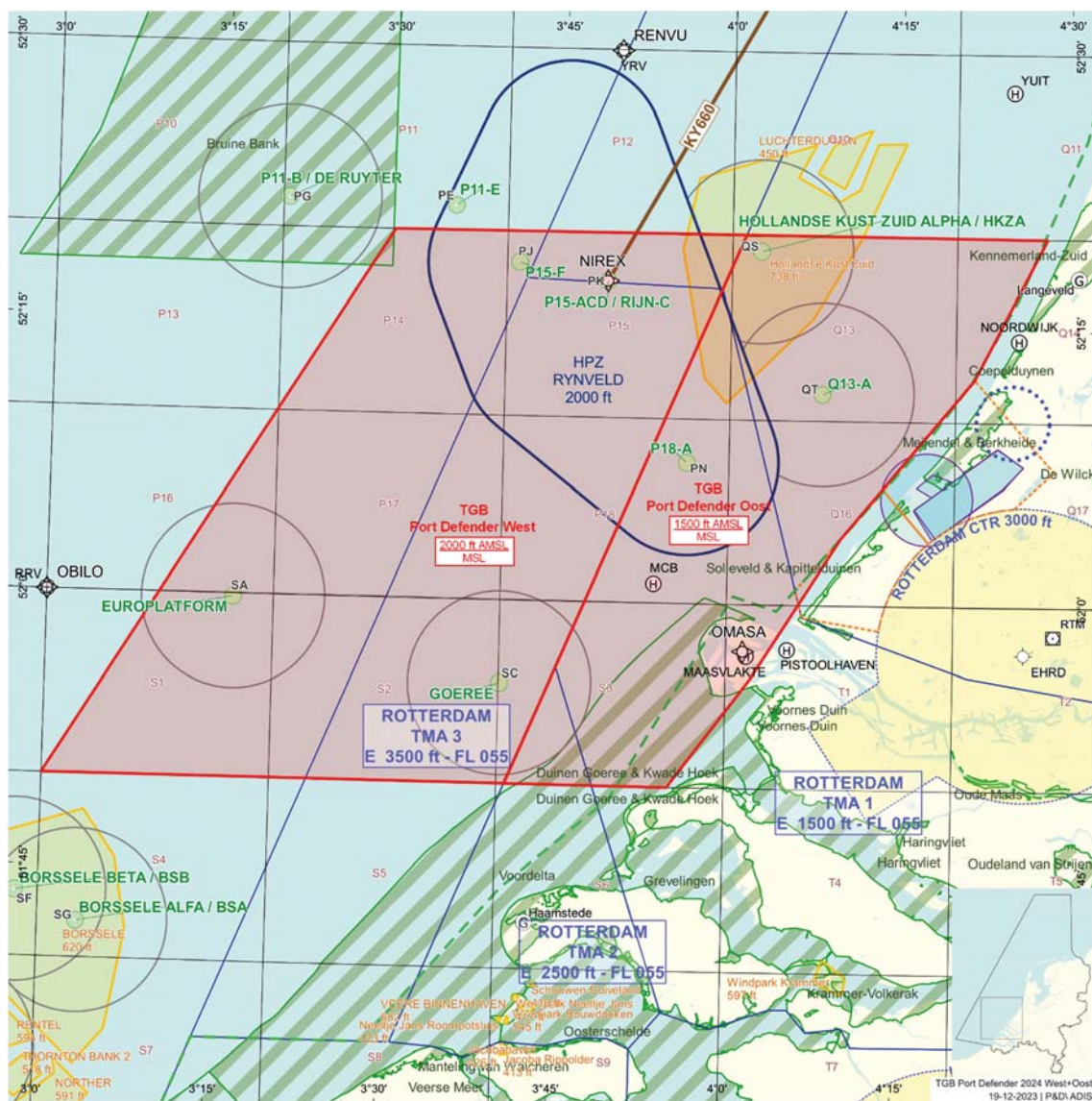
FIGUUR 2: TGB Port Defender B Laag

FIGUUR 3: TGB Port Defender B Hoog

FIGUUR 4: TGB Port Defender C

FIGUUR 5: TGB Port Defender Oost en West

Artikel 2

Voor het gebruik van het TGB Port Defender West, het TGB Port Defender Oost en TGB Port Defender A gelden de volgende voorwaarden:

- het uitvoeren van andere vluchten dan de bij de oefening betrokken vluchten in de TGB's is niet toegestaan, met uitzondering van door tussenkomst van FIC Amsterdam vooraf gecoördineerde vluchten en gecoördineerde HEMS- en SAR-vluchten, beloodsingsvluchten, offshore vluchten en vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, na coördinatie met de aangewezen liaison van Port Defender 2024 (PD24) oefenleiding;
- de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s) en gezagvoerders van vluchten als genoemd in onderdeel a dienen radiocontact te hebben met FIC Amsterdam voor het binnenvliegen van de TGB's en dienen te voldoen aan de voorwaarden, gesteld door de genoemde luchtverkeersleidingsinstantie;
- tijdens het vliegen binnen de TGB's gebruiken de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s), met uitzondering van de *Remotely Piloted Aircraft Systems* (RPAS)-gezagvoerder(s), een SSR-transponder met mode S of modes A en C;
- de daadwerkelijke activering en de-activering van de TGB's wordt vooraf gemeld aan de supervisor ACC Amsterdam. De aangewezen liaison van oefenleiding PD24 blijft tijdens de uren dat het gebied actief is telefonisch bereikbaar voor ACC Amsterdam;
- Natura 2000-gebieden worden zoveel mogelijk vermeden;
- gedurende de uitvoering van de vluchten met RPAS dient te allen tijde contact mogelijk te zijn tussen de uitvoerende eenheid en de oefenleiding;

- g. de gezagvoerder van het RPAS coördineert de aanvang en beëindiging van de vluchten met de oefenleiding;
- h. het uitvoeren van de vluchten met het RPAS boven aaneengesloten bebouwing wordt zoveel mogelijk vermeden, tenzij dit voor het doel van de vlucht noodzakelijk is. Het uitvoeren van vluchten boven mensenverzamelingen is niet toegestaan;
- i. de voorwaarden zoals gesteld in de HDBV-014 aanwijzing van 14 april 2020 zijn van toepassing;
- j. voor aanvang van de vluchten met het RPAS stelt de vluchtuitvoerder zich op de hoogte van de plaatsen die geschikt zijn voor het uitvoeren van een noodlanding;
- k. de vliegroute en vlieghoogte van het RPAS worden zodanig gekozen dat in geval van een noodlanding het risico voor derden zoveel mogelijk wordt beperkt;
- l. de maximale vlieghoogte voor RPAS, vallend onder de HDBV14, is 150ft AMSL;
- m. de maximale vlieghoogte voor RPAS, niet vallend onder de HDBV14, binnen het TGB Port Defender West is 1500ft AMSL, binnen het TGB Port Defender Oost 1000ft AMSL en binnen het TGB Port Defender A 600ft AMSL;
- n. er worden schriftelijke werkafspraken gemaakt tussen de oefenleiding en het loodswezen teneinde beperkingen voor de operaties van laatstgenoemde tot een minimum te beperken.

Artikel 3

Voor het gebruik van het TGB Port Defender B Hoog, TGB Port Defender B Laag en TGB Port Defender C gelden de volgende voorwaarden:

- a. het uitvoeren van andere vluchten dan de bij oefening betrokken vluchten in de TGB's is niet toegestaan, met uitzondering van door tussenkomst van de plaatselijke luchtverkeersleiding Rotterdam, of Amsterdam FIC voor het gedeelte buiten de Control zone, vooraf gecoördineerde vluchten, gecoördineerde HEMS- en SAR-vluchten en vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, na coördinatie met de aangewezen liaison van oefenleiding PD24;
- b. de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s) en gezagvoerders van vluchten als genoemd in onderdeel a dienen radiocontact te hebben met de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam, of Amsterdam FIC voor het gedeelte buiten de Control zone, voor het binnenvliegen van de TGB's en dienen te voldoen aan de voorwaarden, gesteld door de genoemde luchtverkeersleidingsinstatie;
- c. tijdens het vliegen binnen de TGB's gebruiken de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s), met uitzondering van de RPAS-gezagvoerder(s), een SSR-transponder met mode S of modes A en C;
- d. de daadwerkelijke activering en de-activering van de TGB's worden vooraf gemeld aan de plaatselijke luchtverkeersleiding Rotterdam. De liaison van oefenleiding PD24 blijft tijdens de uren dat het gebied actief is telefonisch bereikbaar voor de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam;
- e. Natura 2000-gebieden worden zoveel mogelijk vermeden;
- f. gedurende de uitvoering van de vluchten met het RPAS dient te allen tijde contact mogelijk te zijn tussen de uitvoerende eenheid en de oefenleiding of de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam of Amsterdam FIC;
- g. de gezagvoerder van het RPAS coördineert de aanvang en beëindiging van de vluchten met de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam;
- h. het uitvoeren van de vluchten met het RPAS boven aaneengesloten bebouwing wordt zoveel mogelijk vermeden, tenzij dit voor het doel van de vlucht noodzakelijk is, het uitvoeren van vluchten boven mensenverzamelingen is niet toegestaan;
- i. de voorwaarden zoals gesteld in de HDBV-014 aanwijzing van 14 april 2020 zijn van toepassing;
- j. voor aanvang van de vluchten met het RPAS stelt de vluchtuitvoerder zich op de hoogte van de plaatsen die geschikt zijn voor het uitvoeren van een noodlanding;
- k. de vliegroute en vlieghoogte van het RPAS worden zodanig gekozen dat in geval van een noodlanding het risico voor derden zoveel mogelijk wordt beperkt;
- l. de maximale vlieghoogte voor RPAS binnen het TGB Port Defender B Hoog en het TGB Port Defender C is 1000ft AMSL;
- m. in het gedeelte van TGB Port Defender B Laag dat buiten het plaatselijke luchtverkeersleidingsgebied van Rotterdam valt, zijn slechts RPAS vallend onder HDBV14 toegestaan. RPAS vallend onder HDBV14 zijn niet toegestaan in TGB Port Defender B Hoog;
- n. de maximale vlieghoogte voor RPAS vallend onder HDBV14 binnen het TGB Port Defender B Laag en TGB Port Defender C is 150ft AMSL.

Artikel 4

- 1. Voor TGB Port Defender Oost, het TGB Port Defender West en Port Defender A bedraagt de toegestane minimum VFR-vlieghoogte voor helikopters binnen de daglichtperiode 100ft AMSL, of zoveel lager als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is. Buiten de daglichtperiode bedraagt de

minimale VFR vlieghoogte voor helikopters 300ft AMSL;

2. Het gelijktijdig vliegen met bemande en onbemande luchtvaartuigen binnen een TGB dient in tijd, hoogte of lateraal te worden gesegregeerd;
3. Binnen het TGB Port Defender Oost, TGB Port Defender West en TGB Port Defender A gelden, in aanvulling op de artikelen 5, 7, 10 en 12 van de Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters, voorts de volgende voorwaarden:
 - a. laagvliegen is alleen toegestaan voor de militaire luchtvaartuigen die deelnemen aan de oefening;
 - b. met betrekking tot het vliegzicht en de wolkenbasis gelden de eisen voor VFR-vluchten;
 - c. tijdens de vlucht worden gebieden met aaneengesloten bebouwing, industrie- en havengebieden daaronder begrepen, dan wel mensenverzamelingen zoveel mogelijk vermeden;
 - d. het overvliegen van bebouwing, met name ziekenhuizen en sanatoria, wordt zoveel mogelijk vermeden;
 - e. de vrijstelling van de minimum VFR-vlieghoogte geldt alleen voor die delen van de vlucht die voor het doel van de vlucht noodzakelijk zijn en waarvoor in de vluchtopdracht, uit naam van de Accountable Manager van de bij de oefening betrokken vliegende eenheden, expliciet toestemming/opdracht is verleend;
 - f. aanvliegroutes en -hoogten, alsmede oefenlocaties worden zodanig gekozen dat geluidhinder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Artikel 5

Deze beschikking treedt in werking met ingang van maandag 15 april 2024 en vervalt met ingang van woensdag 17 april 2024.

Deze beschikking zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en zal tevens bekend worden gemaakt door middel van een NOTAM.

*De Minister van Defensie,
voor deze,
De Plaatsvervangend Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit,
H. Stals
Kolonel*

Tegen dit besluit kan, ten aanzien van de tijd en locatie waarop het TGB wordt ingesteld, op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen 6 weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt, een bezwaarschrift worden ingediend. Dit bezwaarschrift kan digitaal of schriftelijk worden ingediend. Het digitale bezwaarschrift dient te worden ingediend via www.defensie.nl/bezwaarJDV. Het schriftelijke bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Minister van Defensie, Dienstencentrum Juridische Dienstverlening, ter attentie van de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, MPC 55A, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de dagtekening; een omschrijving van de beschikking waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Indien onverwijld de spoed dat vereist is, is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de president van de rechtbank die bevoegd is. In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat een bezwaarschrift is ingediend.

TOELICHTING

In week 16 van 2024 vindt de civiel-militaire anti-terreuroefening Port Defender plaats. Dit is een oefening georganiseerd door het Marine Hoofdkwartier(MHK) in samenwerking met: Defensie Helikopter Commando, de Nationale Politie, antiterreureenheden, de Kustwacht en de Veiligheidsregio's. Tijdens deze oefening, waarbij vliegende eenheden en grondeenheden zijn betrokken, staat de integratie en samenwerking van deze eenheden centraal. Om de oefening veilig te laten verlopen is het noodzakelijk dat het betrokken luchtruim tijdelijk wordt gesloten. Om dit mogelijk te maken zijn de tijdelijke gebieden met beperkingen (TGB's) Port Defender A West, Port Defender A Oost, Port Defender B Hoog en Port Defender B Laag ingesteld. In de uitvoering van de oefening worden de grenzen van de TGB's niet overschreden.

Binnen de TGB's mag door de militaire helikopters die deelnemen aan de oefening zo laag worden gevlogen als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is, op grond van respectievelijk de artikelen 5 en 7 van de Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters.

Artikel 4, derde lid sub e stelt dat het afwijken van de vigerende vlieghoogten binnen de oefening alleen is toegestaan wanneer hiervoor binnen de vluchtopdracht expliciet opdracht of toestemming is gegeven uit naam van de Accountable Manager van het Defensie Helikoptercommando.

Luchtvaartuigen in gebruik bij de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, en luchtvaartuigen ten behoeve van HEMS- en SAR-vluchten, gecoördineerde vluchten alsmede beloodsingsvluchten en offshore vluchten mogen de TGB's binnenvliegen na toestemming van FIC Amsterdam dan wel de plaatselijke luchtverkeersleiding Rotterdam gecoördineerd met de Port Defender 2024 oefenleiding liaison.